

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SANDOR.

AZ ORTE HATÁROZATAI

Dr. Szentpéteri Kun Béla e. ny. r. tanár, a debreceni egyházmegye gondnoka e lap hasábjain „Harmadik rend?” címen foglalkozik „Az Országos Református Tanító-Egyesület javaslatai”-val. Hálásan köszönjük ezt a megnyilatkozást. Olyan ember írja, aki az egyházjog tanára. Hosszú idők óta igen számottevő tagja egyházi közéletünknek s egyház-kormányzati szervezeteinknek; mint az Országos Zsinat tagja, alkotmányi bizottságának előadója s mint a jelenleg érvényben lévő egyházi törvények, I. és V. törvénycikkek kodifikátora, a legilletékesebb a kérdés taglalására.

De azért is legalkalmasabb ő a kérdéshez hozzá-
szólásra, mert tudjuk, hogy szereti a tanítóságot s ezt a szeretetet hosszú, egyházközeleti pályáján többször tettekben is megmutatta. S ha írja is cikkének a végén, „hogy kiméretlenül meg kell mondanom a véleményemet, de a nyilvánosság elé vitt javaslatnak a nyilvánosság előtt kell elviselni a kiméretlen bírálatot”, mi nemcsak örülünk a kérdés ideterelésének, hanem köszönjük is különösen azért, mert ebből a cikkből azt állapítjuk meg, hogy igazunk van abban a tekintetben, hogy a tanárság és tanító-ság eddig nem megfelelő elbánásban részesült az egyházkormányzatban való részesítést illetőleg.

Vizsgáljuk meg röviden, hogy mi indította a szoboszlói elnökségi értekezletet az állásfoglalásra. Ezen az értekezleten az nyert megállapítást, hogy sok tanító hagyja ott a református tanítói állást, megy át az államhoz, más pályán helyezkedik el s így üresen maradnak a tanítói állások nagy kárára nemcsak református anyaszentegyházunknak, hanem a magyar nemzeti művelődésnek is. „E jelenségnek legfőbb indítóoka a református tanító és elsőfokú iskolai hatósága, az iskolaszék, illetve iskolaszéki elnök mai jogviszonyában gyökerezik. Mindazok a bajok, melyek a gyülekezet építése helyett igen gyakran az egyházközség belbékéjének a feldúlását idézik fel, erre a jogviszonyra vezethető vissza”, mondja az ORTE nevezetes határozata. Kérelmmel fordul hát legfőbb egyházkormányzati szerveinkhez, hogy szüntesse meg a surlódási lehetőségeket törvénymódosítással és szabályzatváltoztatással.

Boldogan könyveljük el, hogy Dr. Szentpéteri Kun Béla és mások sem hitték, hogy a tanítóság forradalmi úton akarja törekvéseit megvalósítani, azonban, különösen az első időkben nem mindenki volt ezen a véleményen s bizony az elnök igen kemény és éles bírálatot volt kénytelen elszenvedni egészen 1918—19-re utalással. Ezért volt szükség hangsúlyozni azt, hogy nem forradalmi úton akar járni a tanítóság s ezért volt szükség a bizalomnyilvánításra. Az ORTE elnöke ismertette a kérdést a budapesti gyűlésen a maga teljességében. A közgyűlés legteljesebb bizalmáról biztosította. Ez a része az ügynek befejeztetett.

Érdekes, hogy az ORTE állásfoglalásában senki sem akarja meglátni a tulajdonképpeni indítóokot. A Tanítók Lapjában többször szóvátettük, hogy tanítóhiány fenyegeti egyházunkat. Elmondottuk aggodalmainkat s rámutattunk, hogy veszedelemmel állunk szemben. Fokozza a veszedelmet, hogy sokan elhagyják református tanítói állásukat. Hütlenséget követnek el, de ezt a hütlenséget megértjük. „Így egyházi iskoláink tanító nélkül maradnak. Változtatni kell ezeken az állapotokon. Meg kell adni a tanítónak mindazt, ami neki jár... Meg kell találni a kivezető utat.” De bizony nem kereste a kivezető utat egy év alatt senki. Mi aztán kerestük. Hajdúszoboszlón rámutattunk. Ha mások is keresték volna s talán velünk együtt próbálták volna a helyes utat megtalálni, nem jutott volna ide ez a kérdés. Meg lehetett volna találni a megoldási lehetőségeket közös megállapodás alapján. Mi akkor is ezt a megoldást ajánlottuk volna, de a mi egyházért aggódó lelkünk bizonyára elfogadott volna más, esetleg átmeneti megoldást is. Nem szólt hozzánk senki. De nemcsak hozzánk nem szólt senki, hanem az egész kérdéssel sem foglalkozott senki. Így aztán mi magunk foglaltunk állást. Olyan álláspontra helyezkedtünk, hogy kívánatosá kell tenni a tanítóság számára a református tanítói állásokon való elhelyezkedést, hogy ne menjenek át az államhoz, hanem inkább onnan jöjjenek át egyházi iskoláinkba. És itt csak az egyház érdekei lebegtek szemünk előtt. S ha aztán „ez az állásfoglalás olyan körökben, amelyekben a tanítóság különben sem kedves (mely

körök azok?), a tanítók eddig kivivott helyzetének visszaszorítására törekvést fog előidézni, mi attól sem félünk. Visszafelé nem folyik a víz, csak ha nagyon nagy gátakat állítanak elébe. Ilyenkor sok esetben rombol. S megtörténhetik, hogy egy ilyenféle kezdeményezésre a tanítóság olyan választ ad, amelyet az érdemel.

A most érvényben lévő szabályzatokat a ma érvényben lévő törvényekhez kellett alkalmazni. Azért olyanok, mint amilyenek. Azért kér a tanítóság törvénymódosítást, hogy annak megfelelőleg át lehessen formálni a népiskolai szervezetet. S bizonyosra vesszük, hogy Dr. Szentpéteri Kun Béla ez átforgalmazásnál éppen olyan nagyvívű munkát fog végezni, mint amelyet az eddigieknél végzett. De éppen olyan bizonyosra vesszük azt is, hogy ezt az átforgalmazó munkát nemcsak mi értünk — tanítókért — fogja végezni, hanem egyházunk érdekeiért s elsősorban azért. Ezt juttatta kifejezésre akkor is, amikor az ORTE diszelnöki oklevelét átadtuk neki, hogy amit tett, legelsősorban az egyházért és iskoláért tette. S azok mellett a nagyszerű tulajdonságok mellett, amelyeknek birtokában őt a diszelnökséggel megtiszteltük s ő is megtisztelte az ORTE-t annak elfogadásával, nem utolsó helyen áll az, hogy össze tudta egyeztetni anyaszentegyházunk és református iskoláink érdekeit a mi természetes igényeink szolgálataival. Mert mi is tudjuk azt, hogy nem az egyesek vagy csoportok érdeke a fontos, hanem legelső rendben fontos anyaszentegyházunk fennmaradása, fejlődése, virágzása.

A másik kérdés az egyházkormányzat megreformálása. Itt nem a háromrendiség van a hangsúly. Azon van a hangsúly, hogy milyen jelentősége és fontossága van az oktatásügynek református anyaszentegyházunk életében. Azt szinte nap-nap után halljuk, hogy anyaszentegyházunk iskoláival áll vagy bukik. Ha ez a tétel nem is áll meg teljes merevségében, az kétségtelen, hogy a református szellemű oktatás — nép-, közép- vagy felsőfokú — nagyon jelentős befolyással van a református keresztyén világszemlélet kiforgalmazására. Református szellemű oktatás nélkül egészen más lenne az egyháztagok lelki berendezkedettsége. A tanítók, tanárok végzik hát azt a munkát, amely megkönnyíti a lelkészek dolgát az egyházi szervezetek kiépítésében s alkalmassá teszik az egyedeket az egyházzervezetekbe való bekapcsolódásra s azok keretein belül református keresztyén világszemléletben való élésre. Ha a tanítóság, tanárság ilyen fontos munkát végez, a legtermészetesebb, hogy egyház és hitéletet munkáló munkásságának megfelelő elbánást igényel. Nem azért, mert a célszerűségi elv ezt követeli vagy ellenzi, hanem azon egyszerű elv alapján, mert a szolgálat mértéke szerint kell a kormányzatban minden rétegnek helyet biztosítani. És itt tévedés volna dogmaképpen elfogadni azt, hogy igehirdetőkől és másokból, vagy eltartottakból és eltartókból összeállított egyházi kormányzati berendezkedettségnek van csak jogosultsága.

A Szentírás több helyen szól arról, hogy rendelt az Isten vezetőket anyaszentegyházunkban különféle címzésekkel és hatáskörrel, de arról nincs szó, hogy egyiket vagy másikat az egyik vagy másik fölé helyezte. Kálvin is azt mondja, hogy a tisztviselők,

azok között a papok, mind egyenlők. Nem nagyobb az egyik, nem kisebb a másik, személy vagy testület uralmának nincs helye. A Kálvin egyházzervezetében négy hivatal van: lelkipásztor, tanító, presbiter, kik együtt alkotják a presbitériumot vagy konzisztóriumot és a diakónusok. Ha tehát egyenlők, akkor az egyenlőség elve azt kívánja, hogy egyenlőképpen vegyenek részt az egyházzervezetben és kormányzásban lelkészek, tanítók, presbiterek. S ha aztán az egyházzervezet és egyházkormányzat tagolódott, alsóbb- és felsőbbfokúvá lett, Kálvin tanítása szerint akkor járunk el, ha mind a három, Kálvin által rendelt tisztviselőrétegnek egyenlő mértékben engedünk beleszólást.

Ez az elv, ez a kálvini rendelés már tisztázza azt a kérdést is, hogy nem a sanda mézszáros módszerre tekintettel jött létre az ORTE javaslata. Nem akarja a világi elemeket megrövidíteni. Ha ők tartják fenn az egyházat (alig hisszük, hogy komoly elemek azt vallanak, hogy anyaszentegyházunkat csak az anyagiak tartják fenn) s mert Kálvin is rendelte, hogy a presbiterek hivatalnokai az egyháznak, legyenek ott a kálvini elrendelés szerint. Nem akarja „a lelkipásztorok a református egyházi életben példátlan és semmiféle elvi okkal nem magyarázható háttérbe szorításuk”-at sem. Jogosulatlan ambíciója a tanítóságnak nincs. „Az eddig sem túlzott rokonszenvet” sem akarja elveszíteni. Jogot kíván, ha jogról van szó. Szolgálni akar mindenütt, ha szolgálatról van szó, megint csak a Kálvin rendelte elvek alapján.

1567-ben a debreceni zsinaton 17 egyházmegye eserepe alkotta meg a magyar református egyház törvényeit. Azóta volt 1734-ben Bodrogkeresztúron zsinat, azóta volt 1791-ben Budán zsinat. Azóta volt hány és hány zsinat. Mindegyik egy-egy állomás. Mindegyik egy-egy fejlődési határkő. A világ nem áll meg. A református egyház törvényei sem merevek.

Hogy nem merevek, Dr. Szentpéteri Kun Béla cikkének utolsó előtti bekezdése is bizonyítja, ahol ezt írja: „Ha sürgetik a tanítók az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlésen a nagyobb képviselőket, ha kívánják, hogy a Konventen is legyen tanító, ha törekednek arra, hogy az egyházmegyei és kerületi tanácsbírák közt is legyen tanítók közül való: ezeket a kívánságokat az érdekelt tényezők meg fogják fontolni és keresik a teljesíthetőség módját.”

Az ORTE javaslata az illetékes helyre fog kerülni, mert a határozatot végre kell hajtani. Erre az Elnökség elköteleztetett. Más kérdés az, mit fog válaszolni az Országos Zsinat. Meg fogják-e fontolni és keresik-e a teljesíthetőség módját. Mi tanítók, Istenben vetett hittel s az emberekbe vetett teljes bizalommal várunk, remélünk, bízunk.

Ormós Lajos.

*

A Szerkesztőség szíves engedelmeivel pár megjegyzést teszek a fenti figyelemreméltó cikkre.

Tudom, hogy a visszaszorított víz sok esetben rombol. Azért igyekezném megelőzni a túlhevés áramot és az annak nyomába léphető visszaszorítási törekvést. Mert a rombolást bizonyára Ormós Lajos tisztelt barátom sem kívánja, bármennyire kilátásba helyezi a tanítóság „megérdemelt választát”.

Abban, hogy az egyháznak, mint más tanítása, a külső szervezetre vonatkozó sem lehet megkövült, egyet értünk. De már Kálvinra ne méltóztassék hivatkozni. Ugyanis a Kálvin genfi konzisztóriumában hat pásztor és tizenkét presbiter foglalt helyet, doktor pedig (tanító) egy sem. Nem ismerek egyetlen olyan zsinatpresbiteri egyházalkotmányt sem, amelyben a kormányzó gyűlések tagjai közt doktorok is lennének. Sőt az Institutio-ban éppen azt magyarázza Kálvin, hogy nincs is ott helye a doktoroknak. Magyar fordításban közlöm a szöveget (IV. k. III. f. 4. a végén): A pásztorok és doktorok közt véleményem szerint az a különbség, hogy a tanítók sem a fegyelmezéssel, sem a szentségek kiszolgáltatásával, sem intelmekkel és buzdításokkal nem foglalkoznak, hanem hatáskörükbe csak az írás magyarázata tartozik, a pásztori hivatal pedig mindezekre kiterjed.

Bartók György volt erdélyi püspök nagyon jól ismerte Kálvin eme tanítását és „A református egyházak presbiteriális szervezete” című becses munkájában, valamint az 1904—07-i zsinaton éppen ezzel értelt a tanároknak az egyházi gyűléseken szerinte túlméretezett részvétele ellen. En e nagy tekintéllyel szemben ezelőtt 35 évvel mertem megírni, hogy a mai tanárok és tanítók nem egyek a Kálvin doktorival, akik szoros értelemben vett egyházi (nem iskolai) tisztviselők voltak, tehát hogy ebből a kálvini tanításhól nem lehet érvet kovácsolni a tanárok-tanítók egyházkormányzásban részvétele ellen.

Ne vegye rossz néven Ormós Lajos tisztelt barátom, hogy e véleményemet még inkább kell hangoztatnom olyan értelemben, hogy *mellette* aztán éppen nem.

Szentpéteri Kun Béla.

A lelkészképzés reformja és a debreceni hittudományi kar

Kivonat a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem református hittudományi karának 1942. évi január hó 31-én délelőtt tartott VII. rendkívüli ülésének jegyzőkönyvéből.

249. szám. Elnöklő Dékán jelenti, hogy megkapta Dr. Kováts J. István „A lelkészképzés reformja” című füzetét. Tudomása szerint ez a kar több tagjához is megérkezett. Dékán eme jelzésével kapcsolatban beható eszmecsere után

hittudományi karunk, bár Dr. Kováts J. István „A lelkészképzés reformja” c. és a budapesti, pápai és sárospataki theologiai akadémia professzorainak megbízásából írt füzetét hivatalosan nem kapta meg s annak tartalmát csak tagjainak nyilatkozataiból ismerheti, mégis — mivel a lelkészképzés munkájával kapcsolatosan a füzetben állandóan érintve van — szükségesnek tartja a maga részéről kijelenteni, hogy

1. a lelkészképzésnek az Egyetemes Konvent 1940—275. sz. határozata által történt szabályozása után a füzetben tárgyalt reformtervezettel való foglalkozást nem tartja időszerűnek és sajnálatát fejezi ki afelett, hogy ez a dolgozat a három theologiai akadémia professzorainak megbízásából a jelen formájában, megírási módján és nyilvánosság elé bocsátásával megjelenhetett.

Hittudományi karunk mindazokra az állításokra és feltételezésekre vonatkozólag, melyek ebben a dolgozatban karunkat érintik, határozottan és világosan tudna válaszolni, de a jelenlegi súlyos idöket nem tartja alkalmasnak arra, hogy egyházi életünk belső békességét és minde- nekfelett szükséges egységét még a legjogosultabb vitával is megzavarja s ebből a magasabb érdekből jelenleg inkább lemond az önvédelemről, rábízva szolgálatának igazságos megítélését az időre és az arra hivatott érdektelen bírálókra.

2. Megdöböntönek, méltánytalannak és félrevezetőnek tartja és nyilváníti azonban hittudományi karunk azt, hogy a dolgozat teljes mértékben elhallgat olyan tényeket, melyek karunknak a lelkészképzés reformjával kapcsolatos tényleges magatartását helyesen világítanak meg a nyilvánosság előtt. Ilyen tény az, hogy karunk tagjai — tekintet nélkül esetleges egyéni álláspontjukra — az 1940. év februárjában Pápán tartott theologiai tanári konferencián megjelentek s ott az Egyetemes Konvent elé terjesztendő s később elfogadott új Szabályzat előkészítésében, pontról-pontra való tárgyalásában készségesen résztvettek, ahhoz hozzájárultak s ezzel a legnyilvánvalóbb módon kifejezést adtak annak, hogy karunk a maga tudományos és nevelői munkáját minden tekintetben alkalmazni kívánja az anyaszentegyházunk felölősei által megállapítandó szabályokhoz.

Ilyen tény továbbá az, hogy az Egyetemes Konvent által megállapított lelkészképzési szabályzatot karunk, mielőtt arra bárki is felkérte, felhívta vagy kötelezte volna, teljesen a maga indításából életbeléptette, régi, az Államfő által jóváhagyott saját szabályzatát újraalkotta s mindenben készségesen hozzájárult ahhoz, hogy ebben a szabályzatban az Egyetemes Konvent kívánalmi érvényesülhessenek.

Ez a két tény olyan, hogy ezekről a füzet írójának tudomással kellett bírnia. Ha pedig tudomással bírt ezekről, akkor azt karunk tisztességének, jó hírnevének, hűségének és minden kétségen felülálló egyháziasságának elismerésül kifejezetten meg kellett volna állapítania, már csak azért is, hogy önmagáról elhárítsa azt a gyanút, hogy vádiratának éle lényegében a debreceni egyetem hittudományi fakultásának léte ellen irányul.

Ezzel kapcsolatosan karunk megállapítja még azt is, hogy résztvett a tiszántúli egyházkerület Lelkészképzőintézete új szabályzatának megalkotásában is, azzal a céllal, hogy munkáját a legszorosabb kapcsolatba hozhassa az egyházkerület lelkészképző és nevelő tevékenységével.

Vége szükségesnek tartja karunk megállapítani, hogy a Kováts J. István dolgozatának azok a megjegyzései, melyek karunk hallgatói által fizetendő tandíj és vizsgadíjak nagyságára vonatkoznak, az akadémiákon fizetendő díjakkal szemben, nem felelnek meg a valóságnak, mert a tanulmányait sikerrel végző hallgató karunkon és a Lelkészképzőintézetben is részesül az akadémiákon nyerhető kedvezmény és segítség mérvének megfelelő támogatásban.

Mindezek után karunk nyugodt lelkiismerettel és bizodalommal van az iránt, hogy egyházunk közvéleménye és arra illetékes főhatósága munkánk

és maga. artásunk igazi mivolta felől helyes és tárgyilagos meggyőződést szerez magának.

Kar eme határozatát jelen ülésében hitelesíti s elrendeli, hogy jegyzőkönyvi kivonat formájában e határozat küldessék meg ezekre a címekre:

A magyarországi református egyház Egyetemes Konventje Elnöksége, mindenik református egyházkerület Elnöksége, valamennyi theol. akadémia Igazgatósága; a Debreceni Protestáns Lap, Lelkészegyesület, Sárospataki Református Lapok, Református Élet (Budapest), Református Szemle (Kolozsvár), Dunántúli Protestáns Lap (Pápa) szerkesztősége.

Kiadta: 327/1941—42. htksz. Debrecen, 1942. február 5. Erdős Károly, e. i. dékán.

Hírek az egyházmegyékből

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A vásárosnaményi református ifjúsági és leányegyesület közös szeretetvendégséget rendezett folyó év február hó 1-én, vasárnap. Kelemen Gyula lelkipásztor Bibliát olvasott és imádkozott. Igen jól sikerült, hatásos szavalattal szerepeltek az egyesületi tagok. Három vallásos tárgyú színdarabot adtak elő nagy sikerrel. A betanítás és rendezés fáradságos munkáját Varga Emil segédlelkész végezte. A szeretetvendégségen résztvett Vásárosnaményi társadalmi felekezeti és társadalmi különbség nélkül. Az erkölcsileg és anyagilag szépen sikerült összejövetel tiszta jövedelme a felépítendő Gyülekezeti Otthon javára szolgál.

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Vésztőn ifjúsági nap volt. Több derék ifjú vett részt a gyülekezetből a szeghalmi népfőiskolán. Ezeket családonként meglátogatták és a szülőkkel együtt beszélgettek meg a népfőiskolán szerzett tapasztalatokat. Áldásos találkozások voltak ezek. A gyülekezettel, a presbitériummal, leányokkal, fiúkkal külön-külön csoportokban foglalkoztak a kiküldöttek. Előadást tartottak: Gönczy Béla egyházkerületi jegyző, Dr. Kopasz Gábor missziói lelkész, Tisza Imre egyházkerületi diakónus és Tamás Ferenc.

Szeghalmon Nagy Miklós gimnáziumi igazgató lelkes kezdeményezésére hathetes népfőiskolai tanfolyam volt. A Sárrett három nagy református községből: Szeghalomról, Füzesgyarmatról és Vésztőről jött össze húsz ifjú. Külön házat béreltek ki. Zárt internátusi életet éltek. Résztvettek a szeghalmi gyülekezeti életben. Az előadásokat a szeghalmi gimnázium tanári kara, a református kántor, tanítói kar és a község szolgálatkészség intelligenciája, főszolgabíró, orvos, állatorvos, közjegyző vállalták és végezték nagy szeretettel. A befejezőünnepély február 25-én volt a szeghalmi gazdakörben, melyen megjelent Szeghalom község egész társadalmi, különösen a gazdaközönség szép számmal. Ott voltak Tildy Zoltán lelkipásztor vezetésével az egyházi élet tagjai. Előadásokat tartottak: Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi missziói lelkész, aki előadást tartott: „Mit akarunk a fiúkkal” címen, továbbá Nagy Miklós gimnáziumi igazgató ismertette a népfőiskolai munka szépségét. A fiúkkörűli lelki nevelés munkájában résztvettek Dr. Kopasz Gábor békésbánáti missziói lelkész, Tisza Imre egyházkerületi diakónustestvér és Tamás Ferenc.

BIHARI EGYHÁZMEGYE.

Nagyvárad réti egyházzszéneke testvéri látogatása a gyulavári gyülekezetben. Még a felszabadulás alkalmával szép zászlóval ajándékozta meg a gyulavári gyülekezetet a nagyvárad réti egyházzsézest. Ezt megköszönni és az akkori látogatást viszonzni jöttek el január 25-én 40 tagú küldöttséggel a nagyvárad réti testvérek. Istentől gazdagon megáldott egésznapos program készítettet el. Reggel 9 órakor a Hősök emlékművének megkoszorúzása. 10 órakor istentisztelet, melyen az Igét dr. Szabó Lajos nagyvárad réti lelkész hirdette. Két kart énekelt a Sztárai nagyvárad réti vegyeskar. 11 órakor négy csoportban bibliaköri megbeszélések voltak. Délután 3 órai kezdettel pedig a vendég énekkar és a műkedvelőgárda közreműködésével egy felejthetetlen

műsoros délutánt rendeztek. Előadták a „Rézpatiki lelkész” című darabot. E nehéz időkhben mindkét gyülekezet egymás hite és biznyságtévése által épült.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Debrecenben Dr. Szász Imre esperes, Dr. Szentpéteri Kun Béla egyházmegyei gondnok, vitéz Úry Ferenc missziói előadó és a KIE titkárai III. téli táborba hívták az ifjúságot. Ez volt az első boldog alkalom, amikor a debreceni-környéki fiúk találkozhattak a Kassa-környéki szétszórtan élő magyar református fiatalokkal. Csaknem ötven ifjú jött össze. A táborozás ideje alatt éreztük a debreceni református egyház szeretetét, elsősorban kerületünk püspökének, D. Dr. Révész Imre főtiszteletű úrnak az ifjúsági munkát megértő jóságát. Püspök úr felejthetetlen emlékü előadást is tartott: „Egyek legyetek” címen. Négy napon át volt együtt az ifjúság testvéries közösségben és a debreceni Kollégium tápláló édesanyai szeretetét élvezve. Előadásokat tartottak: Uray Sándor egyházkerületi főjegyző, Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi missziói lelkész, Nagy István diakonisszaképzőintézeti igazgató, Mezey Béla lelkipásztor, vitéz Úry Ferenc lelkipásztor, Dr. Péter Zoltán internátusi igazgató, Kovács Bálint, Pataky László KIE-titkárok, Pókos Ferenc, D. Dr. Illyés Endre, D. Dr. Farkas Ignác vallástanárok, Dr. Vadász Sándor debreceni KIE-elnök, Dr. Jánossy Gyula orvos és Tamás Ferenc.

MÁRAMAROS-UGOCSAI EGYHÁZMEGYE.

Tisztújítás a máramarosszigeti református egyházmegyében. A máramarosszigeti református egyházmegyében most tartották meg a tisztújítást s 12 évre a következő vezetőséget választották meg az egyházközségi presbitériumok és pedig igen szép, egyhangú eredménnyel. Esperes: Isáák Imre técsői lelkész, gondnok: Nagy Iday Ferenc földbirtokos, lelkészi tanácsbírák: Dr. Sárkány Lajos, Kiss István, Papp József, Kürthy Károly, Széchenyi István, Horkay Lajos és Lajos Sándor; világi tanácsbírák: Lator István földbirtokos, Dr. Végh József alispán, Dr. Ajtay Gábor alispán, Dr. Szilágyi Antal törvénytudós elnök, Dr. Kovács Lajos árvaszéki elnök, Dr. Szabó Gábor ügyvéd és Dobos Jenő földbirtokos. Főügyész: Dr. Siménfalvy Árpád főispán, lelkészi főjegyző: Lajos Sándort, világi főjegyző: Dr. Varga János vármegyei főjegyzőt, lelkészi jegyzőkké: Horkay Barnát és Asszonyi Istvánt, világi jegyzőkké: Kalos Bertalan földbirtokost és Lengyel Sándor tanárt, tanítóképviselőkké: Szabó Sándort és Fóris Bélát választották meg. Az új tisztikart februárban fogják beiktatni egyházmegyei rendkívüli közgyűlés keretében. Nagy örömmel adunk hírt emez Isten Lelkétől vezetett, áldást jelentő választásról. (Szerk.)

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Kömörön körzeti ifjúsági konferencia volt. Sok fiú és leány gyűlt össze. Az ifjúsági élet kérdéseit vitatták meg és az egész gyülekezet buzgó együttműködésével fejezték be a konferenciát. Előadók voltak: Török József egyházmegyei főjegyző, Sipos Károly missziói előadó, Kiss B. Júlia konventi leánytitkár és Tamás Ferenc konventi ifjúsági lelkész.

Panyola kedvesen emlékezett vissza a két évvel ezelőtt tartott ifjúsági konferenciára, mely a gyülekezeti életben nagyon áldásos hatást váltott ki; ezért most újból ifjúsági konferenciát tartott, melyen résztvett a gyülekezet kicsinye, nagyja. A templom zsúfolásig megtelt. Eljöttek a környék lelkipásztorai: Kovács Jenő, Dienes László, Kocsis János, akikkel testvéri csendességet is tartottak. Előadást tartottak: Szarka Boldizsár lelkipásztor, Sipos Károly missziói előadó, Kiss B. Júlia leánytitkár és Tamás Ferenc.

Szamoskér szépen megrendezett ifjúsági körzeti konferenciát tartott, melyre eljöttek a nábrádiak is. Kocsis János lelkipásztor régi szolgálatkészség barátja a református ifjúsági munkának és Szamoskérben is jól előkészítette az alkalmakat. Előadást tartottak: Kocsis János lelkipásztor, Sipos Károly missziói előadó, Kiss B. Júlia leánytitkár, Molnár Gyula diakónusképző-lelkész és Tamás Ferenc.

Csereajánlat. Borsodi lelkész óhajta állást cserélni 1200 lelkes, jobbjavalmazású községből (33 hold szántó-föld). Össz. övedelem minimum 7000 pengő. Lelkészlakás építésre vár. Ajánlat Borsodi lelkész jelszóval a felelős szerkesztőhöz küldendő (Debrecen, Révész-tér 2).

mében legátusfogadásra kötelezett volt királyhágómelléki egyházkerületbe tartozott gyülekezetet, hogy hozzám

legkésőbb folyó évi március hó 10-ig

jelentsek be legátusfogadási szándékukat. Ha két-három kisebb, 800 lelken aluli egyházközség együttesen óhajt legátust fogadni, szíveskedjenek bejelenteni, hogy a legátus milyen sorrendben keresse fel a szóbanforgó gyülekezeteket.

Valamennyi lelkipásztor úr okvetlenül szíveskedjék bejelenteni még, hogy:

a) mi a legközelebbi vasúti állomás, ahonnan a legátus a gyülekezetet legkönnyebben elérheti?

b) a vasútállomástól való nagyobb távolság esetén kaphat-e a legátus fuavrt az egyházközségtől?

c) az egyes ünnepeken (karácsony, húsvét, pünkösöd) hány prédikációra készüljön a legátus?

d) kell-e ú. n. pátens és hány darab a gyülekezeti tagok közötti szétosztásra?

e) kell-e ú. n. exmisszió a legátus számára azért, hogy az ünnepi úrvacsoraszertésben segédkezhessen?

f) mennyi az egyházközségekben remélhető legátum összege pengőben? Mennyi a várható perselypénz?

g) esetleges, külön a legátussal kapcsolatos kívánságok (pl. csak theologus lehet, vagy tanítóképzős, mikor érkeznek a gyülekezetbe stb.).

Tekintettel arra, hogy a debreceni Kollégiumban tanuló egyetemi és középiskolás ifjúságnak igen fontos létfenntartási érdeke fűződik a legációkhoz, a perselypénzek pedig a Kollégium támogatását hivatvák előmozdítani: nyomtatékosan kérem minden volt királyhágómelléki lelkipásztor urat, hogy a legátusfogadás kötelezettsége alól csak igen fontos és indokolt esetben kérjenek felmentést.

Az első évi átmenet megkönnyítésére, *kizárólag csak a folyó 1942. esztendőre szólólag*, az egyházkerületi közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében hozzájárulok ahhoz, hogy a 800 lelken aluli gyülekezeteknek a felmentést megadhassa az egyházmegye esperese, a 800 lelken felüliek pedig az esperes indokolt előterjesztése alapján tölem kérhetnek felmentést. A jövő 1943. évre szóló felmentésekről azonban már a folyó évi egyházmegyei, illetőleg egyházkerületi közgyűlésnek kell határoznia. Alapelvül szolgáljon az, hogy minden 800 lelket meghaladó egyházközség évente *háromszor*, a 800 lelken aluli egyházközségek pedig évente *legalább egyszer* (vagy karácsonykor, vagy húsvétkor, vagy pünkösdkor, ahogy óhajtják) *kötelesek* legátust fogadni. Egymáshoz közelebb kisebb gyülekezetek pedig *együttesen* lehetőleg éventenként többször is fogadjanak legátust.

Debrecen, 1942 február 6.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

877—1942. szám.

TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Szakál Antal Köröstarcsai kereskedő keresi születési adatait nagyapjának: Szakál Ferencnek, akiről csak anyai bizonyos, hogy Zsarolyánból való.

Útbaigazító adatok: Szakál Ferenc apja: Mihály, református lelkész-esperes, állítólag 1787-ben költözött Zsarolyánba, hol Ferenc született, de ott anyakönyvezve nem lett, vagy a bejegyzés elkallódott. Ez adat bizonytalan volta folytán ki kellene kutatni, hogy Szakáll Mihály lelkész-esperes melyik szatmármegyei (vagy más megyebeli) egyházba költözött és mikor. Ebből meg lehetne tudni: Szakál Ferenc fia Ferenc születési helyét és idejét, esetleg azt is, hogy Zsarolyánba honnan költözött Szakál Mihály 1787 előtt s Ferenc nevű fia 1781-ben hol született.

A keresztlevelet s egyéb adatokat G. Szabó Mihály espereshez Csaholcra (Szatmár vm.) kell küldeni s kiadója illő díjazásban részesül.

Debrecen, 1942 febr. 10.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

Minden pályázati hirdetményt a Debreceni Protestáns Lapban, mint egyházkerületünk hivatalos lapjában közzé kell tenni és az elsején közlendő pályázatokat az előző hó 25-re,

a 15-én közlendő hirdetményeket pedig a hó 10. napjára kell a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki Hivatal) beküldeni.

A **esengeri református egyházközség presbitériuma** pályázatot hirdet az újonnan szervezett VI. sz. **tanítói** és a VII. sz. **tanítónői** állásra. Fizetése: egyháztól a kezdő tanítói fizetés 20%-a, a többi államsegély. Politikai község től: törvényszerű lakás, vagy lakbér. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Állás azonnal elfoglalandó.

A **Jármi református egyházközsége** pályázatot hirdet a II. sz. **tanítónői** állásra 14 napi határidővel. Fizetése, kötelessége törvény szerint. Törvényesfi zetesen felül 150 négyzetméter területű szőlő használatát élvezi. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok Református Lelkipásztori Hivatal, Jármi, Szatmár megye címre küldendők.

A **Kiskereki református presbitériuma** pályázatot hirdet a I. **kántortanítói** állásra. Helyi javadalma évi 548 P. Külön kántori fizetés: hat és fél hold szántóföld és tíz m. tüzifa beszállítva. Stóla. 2. II. sz. **tanító(női)** állásra, melynek helyi javadalma évi 140 P. Kötelességek törvény szerint. Pályázati határidő három hét. Az állás azonnal elfoglalandó.

A **kis- és nagygyúti református egyházközség megismélli** a múlt év december 1-én megjelent számban közzétett pályázatát azzal a különbséggel, hogy a kántortanító fizetése a következő: helyi hozzájárulás 10% 10 értékegység, lakás, kert, mellékhelyiségek.

A **magosligeti református egyházközség** pályázatot hirdet eltávozás folytán megüresedett **kántortanítói** állásra. Fizetés: lakás kerttel és megfelelő mellékhelyiségekkel, 31 értékegységű helyi javadalom, a többi államsegély. Kötelesség: I—VIII. vegyesosztály tanítása, belmissziói segédkezés. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő 21 nap. Kellőképpen felszerelt és válaszbélyeggel ellátott pályázatok Református Iskolaszék, Magosliget, u. p. Tiszabecs küldendők.

A **nagybégányi református egyházközség** pályázatot hirdet 21 napi határidővel a II. **tanítói** állásra. Fizetése 10% helyi hozzájárulás, államsegély. Kötelessége törvény szerint. Tanítónő választása esetén, kézimunka tanítása kötelező. Pályázatok: Református Lelkeszi Hivatal, Nagybégány (Bereg vm.) címre küldendők.

A **nyírgelsei II. sz. tanítónői** állásra meghirdetett pályázat a január 15-i számban közzétett feltételek mellett 14 napi határidővel megújítatik. Református Iskolaszék, Nyírgelse.

A **paszabi református egyházközség** pályázatát hirdet a III. sz. **tanítónői** állásra 21 napi határidővel. Fizetés: 90% államsegély, 10% helyi hozzájárulás és míg lakás nem épül, törvényes lakbér. Kötelesség a kijelölt osztályok tanítása, kézimunkatanítás és missziói munkákban segédkezés. A pályázati kérvények Református Lelkipásztori Hivatal, Paszab címre küldendők visszaküldésre felbélyegzett borítékkal.

A **poesaji református egyházközség** azonnali belépésre, legkésőbb március 1-től **helyettes tanítót** vagy **tanítónőt** keres, a tanév végéig. Fizetés törvényes, lakás természetben. Megkeresések Református Iskolaszék, Pocsaj (Bihar megye) küldendők.

A **Szernye református egyházközség** e lap január 15-i számában közölt pályázati hirdetményét 3 héttel **meghosszabbítja** azzal a megtoldással, hogy külön kántori javadalomként az egyház 12 m. hold földet is biztosít. Bemutakozás kívánatos.

A **Tiszasas református iskolaszéke** keres folyó tanévre ideiglenes helyettes halálozás folytán megüresedett **kántortanítói** állásra. Pályázati határidő 8 nap.

A **Vámosoroszi református egyházközség presbitériuma** **kántortanítói** állásra 1941 július 1-én a Debreceni Protestáns Lap 13. számában meghirdetett pályázatát megújítja. Továbbá pályázatot hirdet II. sz. **tanítónői** állásra is. Egyházi hozzájárulás 10%. Kötelesség presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, belmissziói munkában való részvétel. Határidő 21 nap. Állás megerősítés után elfoglalandó. Kérvény törvényszerűen felszerelve, felbélyegzett borítékkal Lelkeszi Hivatalba küldendő Vámosorosziba.

TARTALOM:

Ormós Lajos — Szentpéteri Kun Béla: Az ORTE határozatai
A lelkészképzés reformja és a debreceni hittudományi kar Hírek az egyházmegyékből — Halottaink — Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények. — Hirdetések.

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább ;
a legkényelmesebb ;
a leggyorsabban kezelhető ;
melege pontosan szabályozható ;
számlaértéke egy hónappal később
ben fizetendő.

Főzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák
olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása,
költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította :
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferene József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal
kifizet. Kölcsönöket állandóan folyó-
sit. — Mint a Futura főbizománya, fog-
lalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK :
Bank: 19-70. és 22-32. Terménysztyály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szenási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A „TAKARÉKOSSÁG” KERESKEDELMI RT.

kötélékébe tartozó cégek ma is vál-
tozatlan feltételek mellett
s zavartalanul állanak rendel-
kezésére mindazon mt. vásárlóknak,
kik mindenkor pontos fizetményeik
igazolására érvényes vásárlási
utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JOZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNUMGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

Orgonák, harmónumok javítá-
sán, átépítése, új homlokzat-
ások, villamos fűtőberende-
zések. — Méltányos feltételek,
művészi kivitel.

Ma a legolcsóbb imakönyv

URAY SÁNDOR:

Édesanyám Imakönyve

második bővebb kiadása, új tetszetős formában
K a p h a t ó: Félvászonkötésben, ára 1-40 P
Egészvászonkötésben, ára 2- P
Börkötésben, ára 6- P
Megrendelhető a „MÉLIUSZ” könyvkereskedésben, Debrecen.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utea 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő

és papiszabósága. **Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.**
Az országos híru Szántó I-nek 1935. óta haláláig volt palást- tógá-
készítő mestere. Készíték ORLE-formába szövetselyempalástot, sü-
veget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi
Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron
átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal
szolgálók. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert
finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen
szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészúrvak javára adja.
Számos elismerő és kitüntető bizonyítványok.

Tiszaiók.

Postaiók 11

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferene József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG**

KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDÜ
KIVITELBEN

**FÉNYES
ILONA**
RIMASZOMBAT

Szamosszeg, egyház 50, Batta Miklós lelkész 30, Szabó Zoltán kántor 5, Hunyadi János tanító 10, Kósa Margit tanítónő 5, Nagy Károly tanító 5, Nagy László tanító 12 P.

Pengo	
Papp Gábor, Köröstarcsa	4— (38—)
Juhász Jenő ref. lelkész, Záhony	20—
Cs. Nagy Dániel lelkész, Ottomány	4—
Lőrinczy András lelkész, Nyírbíró	30—
Református egyház, Záhony	80—
.. .. Kemece	40—
.. .. Szatmárökörítő	75—
Nagy Zoltán, Bp., Péterffy S.-u. 41.	100—
Református egyház, Gyulaháza	30— (60—)
Csiszár Árpád lelkész, Sz.-tatárfalva	5—
Presbíterek, Sz.-tatárfalva	5—
Református egyház, Sz.-tatárfalva	8—
Györke István lelkész, Beregújfalu	60—
Református egyház, Kopócsapáti	50—
.. .. Nagyéc (Szatmár m.)	5—
.. .. Beregújfalu	50—
Összesen:	5.853,03

Dr. Veress István-alapra a köv. tanítók: Siket Bernát (Kokad) 10, Vozáry Elemér ig. (Nagyvisnyó) 1, Besz Imre ig. (Furta) 2, Tóth Béla kántor (Kántorjánosi) 10, Sas István (Debrecen) 10, Tóth László (Hajdúhadház) 5, Kertész Lajos (Gyula, Árpád-u. 1.) 12, Nagy Károly ig. (Nagykálló) 10, Szűcs János gyak. isk. (Debrecen) 5. Összesen 65 P.

Dr. Lévay Gyula, Szolnok, Papp-Szántó-alapra	30— (240—)
Ref. gimn. tanulók saját alapjukra	357,31
	452,31

A Protestáns Lap 1942 jan. 15-i számához csatolt mellékletben a Dr. Veress István-alapra befolyt összeget 202,50 P-t a következő tanítók küldték be: 20 P-t: V. Ary Gyula, Püspökkladány; 10 P-t: Bakóczy Imre, Zsáka, Zolnay Mihály és Erdős Antal, Hajdúbószormény, Végh Sándor, Túrkeve, Márton Antal, Hajdúszoboszló, Kovács Géza, Eperjeske; 6 P-t: Egeressy Gyula, Derecske, Fülep Imre, Keky Gyula, Hajdúbószormény; 5 P-t: Fényes Jenő, Pocsaj, Debreczeni Lajos, B.-újfalu, Kocz József, Nagydobos, Nyáry Lajos, Tetétlen, Nagy József, Szabó Lajos, Veress János, Erdei Gyula, Fordai Zsigmond, Varga Károly, Derecske, Kovács Zsigmond, Nagy Zoltán, Szabó Imre, Silye János, Flán János, Nagy Kálmán, Hajdúbószormény, Tóth László, Hajdúhadház, v. Császi Elek, B.-újfalu, Református Tanítótestület, Dévaványa; 2,50 P-t: Vánesa Dezső, Szentesi Gábor, Bíró János, H.-bószormény; 2 P-t: Hangya Szövetkezet, Sáp.

Új megajánlások.

Fertősalmasi egyház 1941-től 7 évig évi 20 P-t = 140 P, Keckés Béla református vallásoktató segédlelkész Nagyvárad 1942-től 10 évig fizetése 2 1/2%-át, szép levél kíséretében, melyből közöljük a következő sorokat:

Most, miután a szenvedések és súlyos megpróbáltatások tüzeiben lélekben megújult nyomorult embert a nagykegyelmű Isten ismét arra méltóztatott, hogy közvetlenül is szolgálhatom az én annyira szeretett református anyaszentegyházamat és pedig talán a legszebb poszton, mert az Úr kicsinyeinek lelkében építgetem az Isten képét és mert ezáltal úgy kis családom, mint magam számára biztosíthatom a tisztességes szegénységet: nem felejtve el Főtiszteletű úr kéré szavát, sietek leróni hálámat mindannyiunk közös kinsé: a Kollégiummal szemben. Mi, volt kollégista diákok mindannyian magunkkal hoztuk az életbe az ősi Kollégium lelkét, mely, ha sokakban szunnyad is még, de minden bizonynal mindenki fel fog ébredni egyszer és akkor a kis cseppek tengerré nőnek majd, újabb századokra biztosítva a mi evangélium szerint reformált hitünk fellegvárát, ősi Kollégiumunk fennállását.

Nagy Zoltán cégvezető, presbíter, Budapest 100 P-t ajánl fel. Ezt írja:

„D. Dr. Révész püspök úrnak a Magyar Presbíter karácsonyi számában megjelent felhívására örömmel ajánlok

fel a Kollégium megsegítésére 100 P-t. Bár Erdélyben nevedtem, mégis kötelességemnek tartom, hogy csekély adományommal is, ezúton is, Isten dicsőségének szolgáljak.

Szamosszeg: Dr. Veress István-alapra megajánlottak: Hunyadi János 10, Kósa Margit 5, Nagy Károly 5, Nagy László ig.-tanító az 1917-ben az intézettől kapott egy öltöny és egy pár cipő visszafizetése címén 7 éven át havi 2 P-t (168 P-t) fizet 1941 július 1-től kezdve.

1942 január 16-tól február 5-ig befolyt adományok:

Szűcs Gergely ref. gimn. tan., Miskolc	10—
Belenczéssy József ig.-tan., Apagy	1— (12—)
Református egyház, Túrístvándi (1941)	5,10
Hadházy Pál református lelkész, Túrístvándi (1941)	24,10
Nagy Mihály bányafőfelügyelő, Felsőgalla	82—
Református egyház, Apagy	20—
Bagó Bálint, Old	30—
Református egyház, Nagykálló (1941)	200—
Református egyház 30 P + László Albert, Tiszabездé 30 P	60—
Olajos Pál ny. ref. lelk., Törökszentmiklós	20—
Dr. Fráter László, Berettyóújfalu	5— (55—)
Újvárosi Kálmán tanító, Debrecen	3— (30:30)
Juhász Bálint ny. ref. ig.-tan., Mezőtúr	10— (20—)
Biber Lajos ny. közs. jzö. Érsekcsanak d.	5— (25—)
Dr. vitéz Roncsik Jenő, Debrecen	10— (30—)
Bíró Lajos református tanító, Nagycsesed	10— (35—)
Kovács József, Szombathely	3— (24—)
Dr. Herpay Gábor, Debrecen	5—
Czirják Géza, Túrkeve	10— (110—)
Turóczy László vallás tanár, Békés	27,56 (53:84)
Pethő Ferenc ny. ref. ig.-tan., Tiszalök	6— (84—)
Községi tanítótestület, Balmazújváros	11— (219—)
Özv. Bajdor Jánosné, Debrecen	5— (55—)
Koesár István ref. ig.-tanító, Gesztely	10— (110—)
Jenei Mihály, Debrecen	10— (50—)
Dr. Gulácsy Sándor jb. elnök, Székelyhid	40— (340—)
Losonczy Endre lelkész, Hvasárhely	20— (280—)
Ary Lajos városi szv. főnök, Debrecen	10— (40—)
Dr. Kiss Géza rendőrfogalm., Békéscsaba	10— (80—)
Dr. Joó István, Debrecen	20— (240—)
V. Báthory István alezredes, Debrecen	5— (50—)
Dr. Kádár István, Debrecen	10— (110—)
Kóti Jeremiás, Hajdúhadház	5— (70—)
Dr. Szathmári Imre, Mezőtúr	10— (50—)
Református egyház, Tiszakanyár	20— (50—)
Tökés Ilona fotoszalon, Debrecen	40—
Dr. Sz. Nagy Samu ügyvéd, Debrecen	10— (30—)
Szabó Gerzson, Debrecen	15— (45—)
Szekeres Gyula, Debrecen	10—
Futó András püspöki titkár, Debrecen	20— (260—)
Dr. Erdős Károly egyet. tanár, Debrecen	123— (322—)
Kovácsy Kálmán min. tan., Debrecen	5— (85—)
Dr. Balogh Béla törv. tanácseln., Debr. Református gimn. tanárj kar, Debrecen	20— (200—)
Református polg. isk. tanári kar, Deb. Szathmáry Zoltán ref. tanító, Debrecen	75,96 (151:92)
Református egyház, Anares (1942)	28,52 (55:18)
Tanítótestület, Fehérgyarmat	40—
Juhász János MÁV-pénzt., Biharkeresztes	30— (60—)
	20—
	10—

Összesen 1942 február 5-ig 1,180,23
79,442-19

Külön alapokra:

Zagyva Imre kántor, Kenderes, Veress I.-alapra	5—
Református gimn. ifjúság, Debrecen, saját alapjukra	140,58

Összesen 10,662,49

Végösszeg 1942 február 5-én 90,104,68

Mindezekért hálás köszönetet mond a Kollégium igazgatósága.
Debrecen, 1942 február 6.

Jakucs István.

HALOTTAINK

Szabó Lajos nyug. református lelkipásztor Debrecenben a múlt hó 5-én 86 éves korában az Úrban elhalt, csendesén. Fülöp (Szatmár m.) egyházközségnek volt 40 éven át hűséges lelkipásztora. 1926 óta csendes elvonultságban Debrecenben mint nyugdíjas lelkipásztor élt. Koporsójánál Dr. Juhász László nyug. lelkipásztortestvére mondott megható imádságot s hirdette a vigasztalás ígét özvegyének, mivel 48 évet élt boldog házassági egyetértésben, s három gyermekének, kik között Szabó Gyula református lelkipásztor (Géberjén) édesatyját gyászolja. A debreceni nyugdíjas lelkipásztorok testvéri közössége kegyelettel koszorút helyezett el sírjára. — Elhunyt lelkésztestvérünk emléke legyen áldott!

Dr. Kováts Andor, a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem jogi karán, a büntetőjog és eljárás ny. rendes tanára, a kecskeméti református jogakadémia volt tanára, majd igazgatója folyó évi február 5-én, életének 58. évében elhunyt. Emléke legyen áldott.

KÜLÖNFÉLÉK

Dr. Illyés Endre egyetemi magántanári habilitációja. A kultuszminiszter Dr. Illyés Endre református tanítónő-képzőintézeti vallásánárnak a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem református hittudományi karán a „Lelkigondozás és egyházfegyelmezés” című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezett ebben a minőségében megerősítette. Az új egyetemi magántanárt szeretettel üdvözljük.

A debreceni református egyházközség 1941. évi reverzális statisztikája cím alatt előző számunkban megjelent közleményünkre vettük a következő levelet: „Kedves Szerkesztő úr! Minden évben nagy érdeklődéssel olvasom a debreceni egyházközség reverzális-statisztikáját, mert kétségtelen, hogy az effajta statisztika bizonyos tekintetben fokmérője avagy tükrö az egyházközség hitéletének, felekezeti öntudatának és missziói erejének. A most közölt adatokat — amennyiben azok az *állami* anyakönyv adatai — én nem találom olyan szomorú számoknak, mint a statisztikus. Láttam én már — sajnos — Debrecenből ennél sokkal szomorúbb számokat is. Legyen szabad megjegyznem, hogy a statisztikus ténymegállapítása, illetve következtetése téves abban a tekintetben, hogy a reverzálisok arányszámát összefüggésbe hozza a városban élő felekezettek arányszámával. Holott a kétféle arányszámnak egymáshoz semmi köze. Mert ha volna, akkor az azt jelentené, hogy nemcsak Debrecenben, hanem másutt is a felekezettek számarányának megfelelő reverzális-statisztika volna a normális. Végeredményben tehát az országos statisztika is akkor volna normális, ha pl. a református, róm. kath. vegyesházasságok közül 3 esnék a róm. kath., 1 a református egyház javára. Ami — hála Istennek! — nem így van, ne is legyen így. A vegyesházasságokban ugyanannyi református vallású féllel mindig ugyanannyi nemreformátus vallású fél áll szemben, akármilyen nagy vagy kicsiny egyik vagy másik gyülekezet. Amikor tehát Debrecenben a róm. kath. egyházzal való viszonylatban 1941-ben 290 vegyesházasságból javunkra 92, kárunkra 88 reverzális költetett (megjegyzés nem történt 110 esetben): akkor azt mondhatjuk, hogy a két egyház közt e tekintetben megvan az egyensúly: vagy még szabatosabban: a református egyháznak némi nyeresége van a róm. kath. egyházzal szemben. Persze, ha az a 180 reverzális nem 92—88, hanem pl. 144—36 arányban oszlott volna meg, az a református egyház hódító erejét, elsőprő fölényét mutatná Debrecenben. És talán lehetne is ez így, ha a református egyház hódító ereje és fölénye nem csupán vágyálom, hanem realitás volna. Egyelőre azonban én meg vagyok elégedve a most közölt statisztikával és meg leszek elégedve jövőre is minden olyan kimutatással, amely a református egyház több-kevesebb

reverzális-többletéről számol be. Arról, hogy Debrecenben kevés-e a lelkipásztorok száma vagy sok: ezúttal nem kívánok elmélkedni. Kétségtelennek tartom, hogy a lelkipásztor vagy lelkipásztorok éber vagy álmos őrállása, lagymatag vagy odaadó pásztori munkája nagyon jelentős — de korántsem egyetlen — tényező a reverzális-statisztika alakulásában is. Ezt látjuk különösen olyan helységeken, ahol mi vagyunk talán törpe kisebbségben, de a lelkipásztor helyénvaló ember. Tessék érdeklődni pl. a szegedi vagy pécsi vagy akár a budapesti református egyházközség múltévi reverzális statisztikája felől: vaktában merem állítani, hogy sem ezekben, sem sok más olyan egyházközségünkben, ahol mi vagyunk a kisebbség, nem a helyben lakó református-róm. katolikusok arányszáma szerint alakult a református-róm. katolikus reverzális-statisztika, hála Istennek! És hogy pl. Budapesten újabban kedvezőbb ránkneve a reverzális-statisztika, mint korábban volt, abban — úgy gondolom — része van annak is, hogy (ne tessék megijedni a merésznek látszó végkövetkeztetéstől!) újabban Budapest maga alkot egyházmegyét és aránylag is — nemcsak tényleg — több lelkipásztora van, mint volt — mondjuk — ezelőtt húsz esztendővel. Mindebből ezúttal az a tanulság, hogy a statisztika igen szép, hasznos és tanulságos tudomány, amde a belőle vont következtetéseket, mielőtt közzétenné az ember, igen jól meg kell gondolni és fontolni. *Aláírás.*”

HIVATALOS ÉRTESEITÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
1649—1941. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Vitéz Putnoky István ny. áll. ezredes, nyíregyházi (Nyírfu-u. 18. sz.) lakos kérelmére elrendelem *Désy Imre* születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását. Nevezett házassági anyakönyvi kivonata szerint Kisvárdán az 1843. évben kötött házasságot és akkor 22 éves volt. E bejegyzés szerint dadai születésű. Dadán születése bejegyezve nincsen. Eredmény esetén kérelmező értesítendő.

Debrecen, 1942 február 10.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
6500—1941. szám. TÁRGY: Nyugdíjintézeti bejelentések.

KÖRLEVÉL.

Tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett felhívom az érdekeltek figyelmét arra, hogy az egyházi törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1941:VI. tc. 1942 január 1-én életbelépett s a törvény 3. §-a értelmében az új jogosított tagok a Nyugdíjintézetbe beléphetnek.

Debrecen, 1942 január 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
614—1942. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

A Budapest—Pozsonyi-úti református lelkészi hivatal (V., Pozsonyi-út 58) megkeresésére elrendelem *Danka István* kereszteselési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását. Nevezett az 1845—46. évek körül valószínűleg Körösladány környékén valamelyik tanyán született. A bejegyzés megtalálása esetén fenti lelkészi hivatal értesítendő.

Debrecen, 1942 február 10.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
682—1942. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Herczegh Lajos magyarhorogói (Bihar m.) községi főjegyző kérelmére elrendelem a *Herczegh Sándor és Szőke Mária* házassági anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Valószínűleg 1827 körül kötötték házasságot. Kérelmező 10 P kutatási díjat fizet annak, aki a bejegyzést megtalálja és az anyakönyvi kivonatot megküldi.

Megtalálás esetén kérelmező értesítendő.
Debrecen, 1942 február 10.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

724—1942. szám.

TÁRGY: *Sebestyén Endre: „Hatezer angol és amerikai szólásforma” c. könyve.*

KÖRLEVÉL

középiskoláink tekintetes igazgatóságaihoz.

Sebestyén Endre tud.-egyetemi angol lektor „Hatezer angol és amerikai szólásforma és ezek magyar jelentése” (Debrecen, 1941. 208. lap, ára 4:50 P) c., könnyen áttekinthető formában megírt, a magyar és angol szólások, kifejezések és közmondások jelentésbeli és formai különbségét világosan feltüntető, a célszerűség és használhatóság gyakorlati szempontjait szem előtt tartó alapos munkát adott ki. A könyv az angol beszédben gyakran előforduló kifejezések jól összeválogatott gyűjteménye. Angolul beszélni tanuló ember számára sok nehézséget oszlat el s az angol írásművek olvasásának megértése és élvezése szempontjából hasznos segédeszköz. Középiskolák felsőbb osztályainak haladottabb növendékei a beszédgyakorlatoknál jó hasznát vehetik. A könyv mérsékelt áránál fogva is a tanulók által könnyen beszerezhető.

Mint az angol nyelvtanítás hasznos segédeszközét az érdekeltek figyelmébe ajánlom.

Debrecen, 1942 február 4.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

804—1942. szám.

TÁRGY: *Királyhágómelléki rész legátusfogadása.*

KÖRLEVÉL

a volt királyhágómelléki református egyházkerület valamennyi lelkészi hivatalának.

Nagytisztelétű Lelkipásztor Úr!

Az Isten kegyelméből reánk következő húsvéti ünnepektől kezdve a volt királyhágómelléki egyházkerület gyűléseinek is bele kell kapcsolódnunk a tiszántúli egyházkerület legátust fogadó gyűléseinek közé.

Mihez tartás végett tehát célszerűnek látom, ha ismeretlem a nagytisztelétű lelkipásztor urakkal a tiszántúli egyházkerületben érvényben lévő legációs szabályrendeletet.

Az idevonatkozó alapvető rendelkezés a 425—1929. sz. egyházkerületi határozatban olvasható a következőképpen: „*Szabályrendelet a legációról a tiszántúli református egyházkerületben.*”

1. Az egyházkerületbe tartozó egyházközségek, ha népességük legalább a 800 lélekszámot eléri, minden ünnepre kötelesek legátust fogadni.

De azok az egyházközségek is, melyeknek lélekszáma 800-on alul van, tekintettel a legációnak az ifjúság segítése és a lelkésznevelés szempontjából való nagy jelentőségére, tekintsék a legátusjárást a magasabb nemzeti és egyházi érdekek iránt tartozó erkölcsi köteletségnek s ha anyagi erejük egyáltalán megengedi, kérjenek legátust, legalább egy évben egyszer.

Az előbbi két kikezdésben foglalt rendelkezések alól a presbitérium indokolt kérelmére az egyházmegye közgyűlése felmentést adhat. A felmentésről az esperes a Kollégium igazgatóságát értesíti.

2. Azok az egyházközségek, amelyek eddig legátust nem járatnak, de ezen szabályrendelet értelmében jövőre legátust fogadnak, a debreceni református Kollégium igazgatóságának jelentsék be, hogy a presbitérium a legátus számára ünnepenként mily összegű adományt biztosít, vagy helyez kilátásba.

3. Az egyházkerületbe tartozó egyházközségekben legátus csak a debreceni református Kollégium kötelékébe tartozó olyan református vallású tanuló lehet, akit a Kollégium igazgatósága bocsát ki legátusul, mégpedig rendszerint

csak hittanhallgató, más tanszaki tanuló csak abban az esetben, ha a legációk száma nagyobb, mint a hittanhallgatók száma (E. T. I. tc. 144. §). A hittanhallgatók után más tanszaki tanuló ebben a sorrendben bocsát-hatók legációválasztásra: bölcsészettan-hallgató, tanítóképző intézeti V. o. tanuló, joghallgatók, orvostanhallgatók, gimnáziumi VIII. o., tanítóképzőintézeti IV. o., gimnáziumi VII. o., tanítóképzőintézeti III. o. tanuló.

A szenior és esküdtfelügyelő a hittanhallgatók előtt választanak legációt.

Segédlelkész és segédlelkészül kibocsátott hittanhallgató nem lehet legátus.

4. A legátus-specifikálást, mint az osztó igazsággal össze nem egyeztethető, pedagógiai szempontból káros eljárást az egyházkerület nem engedi meg.

5. A Kollégium igazgatósága a legátusnak kibocsátó levelet és egy libellust ad; ezeket a legátus a lelkésznek bemutatja. A lelkész a libellusban igazolja a tanuló legátusi szolgálatát és annak az adománynak az összegét, amelyet a legátus a maga részére és a Kollégium javára kapott. *Az ünnep másodnapján a délelőtti istentisztelet alkalmával gyűlt perselypénz minden esetben a Kollégiumot illeti, akkor is, ha az egyháznak legátusa nincs.* Ez utóbbi esetben a perselypénz postai úton küldendő a kollégiumi pénztárba. Mint-hogy a legátusnak az ünnepi szünidő elteltével azonnal el kell számolnia, ami csak a libellus bemutatásával történhetik, szükséges, hogy az említett bejegyzésekkel ellátott libellusát legátusi szolgálatának bejegyzése után, de még el-távozása előtt visszakapja.

6. Legációra vonatkozó ügyekben a hivatalos megkeresést a Kollégium igazgatóságához kell intézni.

7. A Kollégiumi igazgató minden egyházkerületi közgyűlésre jelentést köteles tenni az időközben történt legációválasztások eredményéről.

8. Ez a szabályrendelet 1930. évi szeptember hó 1-én lép életbe. A specifikálásra vonatkozó 4. pont és az 5. pontnak a perselypénzre vonatkozó rendelkezése azonban már 1930. évi húsvét ünnepével életbe lép.

9. E szabályrendeletbe ütköző minden eljárás vagy mulasztás fegyelmi vétség.

Mivel ezt az egyházkerületi határozatot a 289—1941. sz. egyházkerületi határozat némiképp módosította, ugyancsak közlöm itt a 289—1941. sz. egyházkerületi határozatot is, mihez tartás céljából: „Tekintettel azokra az élethevágó, sőt egzisztenciális érdekekre, amelyek a Kollégium tanulóifjúságát a legációkhoz fűzik, egyházkerületünk a 425—1929. sz. egyházkerületi határozatot bizonyos mértékben módosítja éspedig a következőképpen:

Ha a 800 lelken aluli gyülekezetek nagyon indokolt esetben presbitéri határozat formájában az évenként egyszeri kötelező legátusfogadás aluli felmentést kérik, akkor az erre vonatkozó presbitéri határozatot az egyházmegyei közgyűlés elé terjesztik, amely megadhatja a felmentést. Az ilyen gyülekezetek kérelmének elintézése végső fokon az egyházmegye hatáskörében marad. Az esetleges felmentésről esperes a kollégiumi igazgatót értesíti mihez tartás végett.

A 800 lelken felüli egyházközségek presbitériumi is kérhetnek nagyon indokolt esetben, de soha sem határidő nélküli, azaz végleges felmentést a legátus fogadása alól. Ezek kérése is előbb az egyházmegyei közgyűlés elé terjesztendő, ahonnan — abban az esetben, ha az egyházmegye a kérést teljesíti — a kérelmet az egyházkerületi közgyűlés elé kell terjeszteni, amely mint végső fórum a presbitérium kérelme és az egyházmegye javaslata alapján a 800 lelken felüli gyülekezetnek is felmentést adhat igen rendkívüli esetekben, de mindig csak pontosan megszabott időre és sohasem határidő nélkül.

Egyházkerületünk egyben ismételtelen nagyon komolyan figyelmezteti valamennyi gyülekezetét, hogy tekintsek a legátusjárást a magasabb egyházi és nemzeti érdekek közé tartozó erkölcsi köteletségnek és a legátus fogadása alóli felmentést csak igen súlyos okok kényszerítése esetén kérjék. Szigorúan tartózkodjanak a nem hivatalos, tehát nem a Kollégium által küldött ünnepkövetek fogadásától, mivel a mai súlyos időkben a legációk a tanulóifjúság nélkülözhetetlen és egzisztenciális anyagi fenntartó erői. A legációk csökkenése nagyon könnyen maga után vonhatná a Kollégium ifjúságának, közelebbről a theologus ifjúságának még nagyobb számú apadását, ami viszont a veszedelmes lelkészhiány bekövetkezésére vezethetne.

E két egyházkerületi határozat alapján felhívom tehát valamennyi, a fenti egyházkerületi határozatok értel-